

Силабус курсу
Водний кадастр і водний фонд України

Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 103 Науки про Землю
Освітньо-професійна програма «Науки про Землю»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 1 семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: згідно з розкладом занять
Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

Кузык Ігор Романович

Контактна інформація   kuzyk@tnpu.edu.ua ; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Водний кадастр і водний фонд України» забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

- застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю;
- вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі у міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі;
- розробляти, керувати та управляти проектами в науках про Землю, оцінювати і забезпечувати якість робіт;
- планувати і здійснювати наукові експерименти, писати наукові роботи за фахом;
- вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування;
- знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності;
- знати принципи управління підприємствами сфери природокористування, їхньої організації, виробничої та організаційної структури управління;
- розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми;
- вирішувати практичні задачі наук про Землю (за спеціалізацією) з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей з галузі природничих наук;
- використовувати сучасні методи моделювання та обробки геоінформації при проведенні інноваційної діяльності;
- самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами;
- оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи.

Навчальний контент

№	Теми	Результати навчання
---	------	---------------------

Змістовий модуль I. Водний кадастр України		
1.	Тема 1. Державний водний кадастр: структура та історія становлення	<p><i>Знати:</i> поняття та структуру водного кадастру; принципи ведення державного водного кадастру; історію становлення державного водного кадастру (перший водний кадастр, другий водний кадастр, третій водний кадастр).</p> <p><i>Розуміти:</i> особливості використання даних водного кадастру; місце державного водного кадастру у системі екологічного права України.</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати принципи ведення державного водного кадастру; класифікувати та систематизувати відомості структури державного водного кадастру; аналізувати виконання кадастрових робіт та їхнє практичне використання.</p>
2.	Тема 2. Нормативно-правова база обліку водних ресурсів України	<p><i>Знати:</i> основні положення Водного Кодексу України; складові водного фонду України, складові земель водного фонду України; поділ водних ресурсів за господарським призначенням; гідрографічне та водогосподарське районування України; порядок ведення державного водного кадастру.</p> <p><i>Розуміти:</i> адміністративну та кримінальну відповідальність у галузі водокористування; особливості створення планів управління річковими басейнами та функціонування басейнових рад.</p>
3.	Тема 3. Державний водний кадастр: підземні води	<p><i>Знати:</i> експлуатаційні запаси та прогнозні ресурси підземних вод України; документи обліку та їх призначення; функції і компетенції загальних та спеціальних органів у галузі обліку та використання підземних вод; порядок використання кадастрової інформації про підземні води.</p> <p><i>Розуміти:</i> особливості формування державного водного кадастру за розділом «Підземні води»; принципи, механізми та методи моніторингу підземних вод для потреб ведення державного водного кадастру; роботу автоматизованої інформаційної системи державного водного кадастру «Підземні води».</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати процедуру формування та ведення державного водного кадастру території України; оцінювати динаміку стану водного об'єкта за даними моніторингу підземного водного об'єкта на основі систематизації та групування типів даних.</p>
4.	Тема 4. Державний водний кадастр: поверхневі води	<p><i>Знати:</i> загальні положення ведення кадастру поверхневих вод; порядок ведення кадастру поверхневих вод; зміст видань державного водного кадастру за розділом «Поверхневі води».</p> <p><i>Розуміти:</i> наукові основи впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом; роботу автоматизованої інформаційної системи державного водного кадастру «Поверхневі води».</p> <p><i>Вміти:</i> аналізувати проблеми та перспективи розвитку державного водного кадастру за розділом «Поверхневі води»; обговорювати схему організації робіт з опрацювання даних спостережень на гідрологічних постах.</p>
5.	Тема 5. Кадастр використання водних ресурсів	<p><i>Знати:</i> загальні положення ведення кадастру використання водних ресурсів; склад даних кадастру використання водних ресурсів; перелік даних, зареєстрованих у каталогах водокористування для водогосподарських об'єктів; поняття «територіальні водогосподарські системи»</p>

		<p><i>Розуміти:</i> особливості ведення кадастру водокористування; принципи складання каталогів водокористування.</p> <p><i>Вміти:</i> використовувати кадастрові дані; складати каталоги водокористування; аналізувати структуру головних інформаційних потоків під час кадастру водокористування; обговорювати технологічну схему ведення кадастру використання водних ресурсів; аналізувати особливості складання каталогів водокористування.</p>
Змістовий модуль II. Водний фонд України		
6	Тема 6. Річкові басейни та суббасейни України	<p><i>Знати:</i> головні річкові басейни та суббасейни України, їх структуру та розташування; поняття «водогосподарські комплекси»</p> <p><i>Вміти:</i> дати загальну характеристику річкових басейнів Дніпра, Дністра, Південного Бугу, Дону, Дунаю, Вісли а також річок Причорномор'я, Приазов'я та Криму. Охарактеризувати річкові суббасейни Прип'яті, Десни, Прута, Сірету, нижнього та середнього Дніпра, нижнього Дунаю і нижнього Дону.</p>
7.	Тема 7. Водойми України	<p><i>Знати:</i> найбільші озера України, їх походження та основні гідрометричні показники.</p> <p><i>Розуміти:</i> геоекологічні проблеми водосховищ України; особливості функціонування та структуру національного ставкового господарства України.</p> <p><i>Вміти:</i> показати на карті найбільші озера, водосховища, лимани та канали України; охарактеризувати основні озера та водосховища України; оцінювати рекреаційне навантаження ставків та водосховищ.</p>
8.	Тема 8. Гідрологічні мережа України	<p><i>Знати:</i> екорегіони, масиви поверхневих вод та основні водогосподарські ділянки України; поняття перехідні та прибережні води; гідрогеологічне районування України.</p> <p><i>Розуміти:</i> особливості функціонування гідрологічних постів, пунктів моніторингу вод та інших суб'єктів збору і опрацювання гідрологічної інформації; роль басейнових управлінь річок та регіональних офісів водних ресурсів у структурі водного господарства України.</p> <p><i>Вміти:</i> користуватися даними геоінформаційної системи Державний водний кадастр: облік поверхневих водних об'єктів; позначати на карті гідрологічні пости та пункти моніторингу вод.</p>
9	Тема 9. Водний фонд Тернопільської області	<p><i>Знати:</i> загальну характеристику водного фонду Тернопільщини; структуру земель водного фонду області; основні річки та річкові басейни області, найбільші ставки та водосховища, водно-болотні угіддя та гідрологічні заповідні об'єкти; перелік та розташування малих гідроелектростанцій на річках Тернопільщини.</p> <p><i>Розуміти:</i> екологічні проблеми водокористування свого регіону; особливості залягання та використання підземних вод у Тернопільській області.</p> <p><i>Вміти:</i> показувати на карті основні річки, водосховища, ставки, озера та гідрологічні заповідні об'єкти Тернопільської області; аналізувати структуру земель водного фонду свого регіону.</p>

Формування програмних компетентностей

Індекс в	Програмні компетентності
----------	--------------------------

матриці ОП	
ЗК1	Здатність до адаптації і дії в новій ситуації
ЗК2	Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми
ЗК3	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
ЗК4	Здатність працювати в міжнародному контексті
ЗК5	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо
ФК1	Розуміння необхідності дотримання норм авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; сприйняття державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності
ФК2	Знання сучасних засад природокористування, взаємодії природи і суспільства із застосуванням раціонального використання природних ресурсів, екологічних аспектів та основ природоохоронного законодавства
ФК3	Розуміння планети як єдиної системи, найважливіших проблем її будови та розвитку
ФК4	Володіння сучасними методами досліджень, які використовуються у виробничих та науково-дослідницьких організаціях при вивченні Землі, її геосфер та їхніх компонентів
ФК5	Здатність застосовувати знання і необхідні практичні навички з планування, організації, мотивування, контролю та регулювання діяльності профільних підприємств і установ
ФК6	Уміння застосовувати наукові знання і практично втілювати їх для розробки та впровадження механізмів геопланування, територіального планування, проведення моніторингу розвитку регіонів, складання стратегічних планів і програм

Програмні результати навчання

Індекс в матриці ПРН	Програмні результати навчання
ПРН1	Аналізувати особливості природних та антропогенних систем і об'єктів геосфер Землі
ПРН2	Застосовувати свої знання для визначення і вирішення проблемних питань і прийняття обґрунтованих рішень в науках про Землю
ПРН3	Вміти спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, у тому числі в міжнародному контексті, в глобальному інформаційному середовищі
ПРН4	Розробляти, керувати та управляти проектами в науках про Землю, оцінювати і забезпечувати якість робіт
ПРН5	Планувати і здійснювати наукові експерименти, писати наукові роботи за фахом
ПРН6	Вміти здійснювати екологічну оцінку, аудит, ліцензування, сертифікацію використання природних ресурсів, прогнозувати розвиток екологічних, технологічних, економічних та соціальних наслідків на окремих об'єктах природокористування
ПРН7	Знати сучасні методи дослідження Землі та її геосфер і вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності
ПРН8	Знати принципи управління підприємствами сфери природокористування, їхньої організації, виробничої та організаційної структури управління
ПРН9	Розробляти та впроваджувати механізми територіального менеджменту, геопланування, здійснювати моніторинг регіонального розвитку, складати плани та програми

ПРН10	Вирішувати практичні задачі наук про Землю (за спеціалізацією) з використанням теорій, принципів та методів різних спеціальностей з галузі природничих наук
ПРН11	Використовувати сучасні методи моделювання та обробки геоінформації при проведенні інноваційної діяльності
ПРН12	Самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами
ПРН13	Оцінювати еколого-економічний вплив на довкілля при впровадженні інженерних заходів та проектувати природоохоронні заходи

Літературні джерела

1. Боровицька А.Г. Принципи басейнового управління як основа ведення державного водного кадастру. Право та інновації. 2016. №3(15). С. 87-93.
2. Боровицька А.Г. Теоретико-правові основи визначення державного водного кадастру. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Юридичні науки 2015. Випуск 3 (том 2). С. 37-40.
3. Водний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Верниченко Г.А., Васенко В.О. Комплексне планування та управління водними ресурсами. Київ: Інститут географії НАН, 2002. 367 с.
5. Географія Тернопільської області. Т.1. Природні умови та ресурси. За заг. ред. проф. Сивого М.Я. Тернопіль: Крок, 2017. 504 с.
6. Геопортал «Державний водний кадастр: облік поверхневих водних об'єктів». URL: <http://geoport.davr.gov.ua:81/#parcelSidebar>
7. Дубняк С.С., Дубняк С.А. Заходи щодо розвитку басейнової системи управління водними ресурсами на прикладі басейну р. Дніпро. Водне господарство України: науково-технічний часопис. 2006. № 3. С. 25–34.
8. Ільїн Л.В., Мартинюк В.О. Озера України: довідник. Львів: Редакційно-видавничий відділ Львівського університету, 1998. 52 с.
9. Курганевич Л.П. Водний кадастр: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2007. 116 с.
10. Літовченко О., Сорочкін В. Гідрологія і гідрометрія. К.: Вища школа, 1985. 240 с.
11. Мартинюк В.О. Ландшафтно-басейнова модель кадастру заповідних та рекреаційних озерних систем. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2014. Вип.45. С.71-83.
12. Мельничук В.П., Проців Г.П. Настанова з управління басейнами малих річок – приток річки Дністер: методичний посібник. Львів: СПОЛОМ, 2019. 166 с.
13. Микула О. Я., Ступень М. Г., Персоляк В. Ю. Кадастр природних ресурсів: Навчальний посібник. Львів: «Новий Світ-2000», 2006. 272 с.
14. Носачов І. Ю. Особливості адміністративного управління водними ресурсами України. Економічні інновації. 2014. Вип.58. С. 239–245.
15. Панас Р. М., Маланчук М. С. Кадастр природних ресурсів. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 436 с.
16. Питуляк М.Р., Питуляк М.В. Загальна гідрологія (гідрологія суходолу). Навчально-методичний посібник. Тернопіль, ТДПУ. 2005. 84 с.
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.1996 р. №413 «Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-96-%D0%BF#Text>
18. Природні умови та ресурси Тернопільщини. За ред. М.Я. Сивого, Л.П. Царика. Тернопіль: ТзОВ: «Терно-граф», 2011. 512 с.
19. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України: Підручник. Київ: ВД «Києво-Могилянська Академія»; Чернівці: Зелена Буковина, 1999. 568 с.
20. Смирнова С.М. Кадастр природних ресурсів: методичні рекомендації для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Миколаїв: Видавництво ЧНУ ім. Петра Могили,

2020. 116 с.

21. Сташук В.А. Еколого-економічні основи басейнового управління водними ресурсами. Дніпропетровськ: Зоря, 2006. 480 с.

22. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Одеса: «Астропринт», 2005. С. 467-519.

23. Царик Л.П. Еколого-географічний аналіз і оцінювання території: теорія та практика. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. 256 с.

24. Швець Г.І. Голубі перлини України. К.: Рад. шк., 1969. 176 с.

25. Яцик А.В., Грищенко Ю.М., Волкова Л.А., Пашенюк І.А. Водні ресурси: використання, охорона, відтворення, управління: Підручник для студ. вищ. навч. закл. К.: Генеза, 2007. 360 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедаунів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (80% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Зм. Модуль 1 (теми 1-5) усне опитування, тести, завдання	50
Зм. Модуль 2 (теми 6-9) усне опитування, тести, завдання	40
ІНДЗ	10

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання)
- 4) Дистанційне (електронне) навчання в системі MOODLE